

Ndërvarësia e politikës monetare dhe fiskale dhe koordinimi konsekuent i tyre

Tregjet financiare bashkëkohore po zhvillohen dhe po bëhen gjithnjë e më komplekse. Në këto tregje ofrohen lloje të ndryshme të instrumenteve financiare të cilat ulin rrezikun, sigurojnë likuiditet, ulin koston e transaksioneve dhe janë mjaft fleksibile. Ndërsa, funksionimi efikas i tregjeve financiare varet nga shkalla e zhvillimit të sistemit të informacionit.

Struktura e sistemit financiar dhe struktura e investimeve në tregje financiare ka rëndësi të veçantë meqë shërben si kanal i transmisionit të politikës monetare dhe politikës fiskale.

Ruajtja e stabilitetit financiar është kusht për ruajtjen e stabilitetit ekonomik, social dhe politik. Ky stabilitet arrihet përmes analizave të indikatorëve të rëndësishëm financiar dhe ekonomik duke shfrytëzuar një bazë të gjerë të informacioneve të grumbulluara. Identifikimi me kohë i faktorëve që mund të kenë efekte destabilizimi paraqet sinjal për ndërmarrjen e masave preventive nga autoritetet monetare dhe fiskale në mënyrë që të evitohet rreziku sistemor, duke qenë se si politika monetare ashtu dhe politika fiskale, përbëjnë komponentë të politikës ekonomike shtetërore që shfrytëzohet për qëllime makroekonomike për ta ndikuar nivelin e produktit, punësimit dhe çmimeve.

Roli i bankës qendrore mbetet i pazëvendësueshëm brenda strukturës së sistemit financiar meqë ajo kryen funksione specifike dhe mban përgjegjësi të madhe lidhur me ecuritë e përgjithshme ekonomike dhe financiare në vend. Ajo menaxhon masën monetare përmes instrumenteve të politikës monetare dhe vëzhgimit të rregullt të agregateve monetare, kujdeset për kreditimin e bankave komerciale, përcaktimin dhe mbajtjen e kursit të këmbimit, emetimin e parasë, shërben si bankë e bankave, dhe kryen shërbime për qeverinë.

Në efikasitetin e përdorimit të instrumenteve të politikës monetare - kreditore dhe të politikës së këmbimeve valutore, rendësi të veçantë ka shkalla e pavarësisë së bankës qendrore nga pushteti. Sa më e pavarur të jetë ajo në kryerjen e funksioneve dhe detyrave, aq më vital dhe efikas do të jetë sistemi financiar dhe ekonomia e vendit.

Përgjegjësitë e mëdha lidhur me ecuritë e përgjithshme ekonomike, detyrojnë bankën qendrore në përpjekje të mëdha që objektivat e përcaktuara me politikën monetare të shpallur t'i arrijnë në mënyrë që të ruaj qëndrueshmërinë dhe kredibilitetin para publikut. Shmangia nga objektivat e shpallura arsyetohet vetëm me kushtin e ruajtjes së funksionit të mirëqenies së përgjithshme shoqërore.

Edhe ndërhyrja e qeverisë në rrjedha ekonomike arsyetohet me masat që ajo ndërmerr në kornizat e politikës fiskale për të mënjanuar dukuritë që pengojnë ruajtjen e mirëqenies së shoqërisë. Preferencat dhe prioritetet në lidhje me objektivat makroekonomike shpesh bëhen faktorë përçarës ndërmjet autoriteteve monetare dhe fiskale. Çështja e deficitit buxhetor dhe mbulimi i tij përbënë problem të veçantë meqë lidhet drejtpërdrejtë me inflacionin si dukuri me efekte negative në ekonomi, dhe me nivelin e kursimit të popullsisë i cili është i domosdoshëm për investime në të ardhmen. Në anë tjetër, politika monetare shtrënguese megjithëse e orientuar në ruajtjen e stabilitetit të përgjithshëm makroekonomik, prodhon efekte kontradiktore të cilat rëndojnë mbi politikën fiskale duke shkaktuar rritje të deficitit buxhetor përderisa efekti "seignorage" eliminohet në kushte të tilla.

Rregullat e vëna për variablat e zgjedhura si objektiva bashkë me rregullat për instrumente që mundësojnë arritjen e tyre, shkalla e grumbullimit dhe cilësia e informacioneve të marra nga tregu, kontrollimi dhe llogaritja e saktë e multiplikatorit dhe parashikimet e drejta janë faktorë që në masë të madhe

kushtëzojnë rezultatet përfundimtare nga procesi i implementimit të politikës monetare dhe fiskale.

Mirëpo, dështimi në arritjen e objektivave monetare dhe fiskale në masë më të madhe lidhet me paaftësinë dhe jogatishmërinë e autoriteteve për koordinim, proces i cili nënkupton bashkëpunim institucional duke ndarë detyrat dhe përgjegjësitë për (jo)rezultate.

Koordinimi ex-ante i politikës monetare dhe politikës fiskale siguron qëndrueshmëri dhe efikasitet në procesin e implementimit të tyre dhe shpie më lehtë deri te objektivat e caktuara. Një rëndësi të madhe në këtë proces ka fuqia e vetëvendosjes së bankës qendrore në fushën monetare dhe niveli i reputacionit të thesarit për kompetence dhe disipline financiare. Mbajtja e kontakteve të rregullta lidhur me ndarjen e informacioneve, analizën dhe mbikëqyrjen e ecurive ekonomike dhe informimi i rregullt dhe transparent i publikut lidhur me drejtimin e politikave dhe rezultatet e arritura janë parakushte për arritje të suksesit në procesin e koordinimit konsekuent të politikës monetare dhe fiskale.

Politikat e zgjedhura të përziera monetare dhe fiskale në disa raste mund të mos jenë konsistente me preferencat e publikut lidhur me objektivat. Prandaj, një qasje më e drejtë për të siguruar konsistencë ndërmjet këtyre politikave është ndarja e funksionit të preferencave me publikun e gjithmbarshëm. Ky proces nënkupton konsensus lidhur me preferencat mbi politikat ekonomike duke përfshirë opinionet e liderëve, autoriteteve dhe grupeve të tjera të organizuara institucionalisht. Vetëm në këtë formë do të gjejnë vend interesat e përgjithshme shoqërore për rritjen e mirëqenies së gjithmbarshme.